

Sygnatura akt: V GC 2300/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

K., dnia 05 listopada 2021 r.

Sąd Rejonowy w Kaliszu w V Wydziale Gospodarczym w składzie:

Przewodniczący: sędzia Katarzyna Górna-Szuława

po rozpoznaniu w dniu 05 listopada 2021 r. w Kaliszu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa **Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.**

przeciwko **D. C.**

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego D. C. na rzecz powoda Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 2.822,85 euro (dwa tysiące osiemset dwadzieścia dwa euro 85/100) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od kwot:

- 830,25 euro od dnia 08 listopada 2018 r. do dnia zapłaty,
- 1.992,60 euro od dnia 30 listopada 2018 r. do dnia zapłaty,

2. zasądza od pozwanego D. C. na rzecz powoda Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 3.917,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 3.617,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

3. nakazuje pobrać od pozwanego D. C. na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w Kaliszu kwotę 444,65 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

sędzia Katarzyna Górna-Szuława

Sygn. akt V GC 2300/19

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym do Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy w Warszawie XV Wydziału Gospodarczego w dniu 21 grudnia 2018 r. (data wpływu) powód Towarzystwo (...) S.A. z siedzibą w W. reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika domagał się orzeczenia nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym, że pozwany D. C. ma zapłacić mu kwotę 2.822,85 euro wraz

z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od kwoty 830,25 euro od dnia 08 listopada 2018 r. do dnia zapłaty, od kwoty 1.992,60 euro od dnia 30 listopada 2018 r. do dnia zapłaty i kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz opłatą skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17,00 zł.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, iż jako ubezpieczyciel zawarł umowę ubezpieczenia należności handlowych (...) 3.0 z firmą (...) Sp. z o.o.

z siedzibą w O. oraz z Ł. P.. Na jej podstawie był zobowiązany do wypłaty odszkodowania w wypadku, gdyby ich kontrahent opóźniał się z zapłatą za zakupione towary bądź usługi. Powód podał, że wobec nieuregulowania przez pozwanego należności za świadczone przez ubezpieczonych usługi wypłacił im stosowne odszkodowania. Wskazał, że wobec tego wstąpił w prawa zaspokojonego wierzyciela

i domaga się zwrotu wypłaconych kwot od pozwanego.

W dniu 05 lutego 2019 r. w sprawie XVII GNC 96/19 Sąd w osobie Referendarza sądowego wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, którym orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

Dnia 19 marca 2019 r. (data wpływu) pozwany reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika złożył sprzeciw od nakazu zapłaty, którym zaskarżył go w całości. Wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Podniósł zarzut niewłaściwości miejscowej Sądu i wniósł o przekazanie sprawy Sadowi Rejonowemu w Kaliszu V Wydziałowi Gospodarcemu, jako właściwemu do jej rozpoznania i rozstrzygnięcia.

W uzasadnieniu sprzeciwu pozwany przyznał, że zlecił przewoźnikowi (...) Sp. z o.o. wykonanie przewozu międzynarodowego. Wskazał, że zleceniobiorca był zobowiązany do wymiany 33 palet. Pozwany podniósł, że przewoźnik nie wywiązał się ze swojego zobowiązania, a kontrahent jego obciążył kwotą 301,00 euro. Podał, że złożył przewoźnikowi oświadczenie o kompensacie z należnością wynikającą z usługi i obie wierzytelności umorzyły się do wysokości wierzytelności niższej. Odnośnie drugiego z kontrahentów pozwany wskazał, że Ł. P. nie wykonał zlecenia w umówionym terminie. Podał, że z uwagi na pauzę kierowcy musiał zorganizować pojazd zastępczy. Z tego tytułu został obciążony kwotą 850,00 euro, którą scedował na przewoźnika.

W odpowiedzi na sprzeciw z dnia 02 grudnia 2019 r. (data wpływu) powód podtrzymał dotychczasowe stanowisko w sprawie. Zakwestionował kompensatę dokonaną przez pozwanego podnosząc, że pozwany w treści not, na które się powołuje nie wskazał terminu zapłaty, co powoduje, że potrącenie nie było skuteczne.

Sąd ustalił, następujący stan faktyczny:

Powód Towarzystwo (...) S.A. z siedzibą w W. jest wpisany do rejestru przedsiębiorców prowadzonego w ramach Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem (...). Zajmuje się działalnością finansowo-ubezpieczeniową. Pozwany D. C. prowadzi działalność gospodarczą pod firmą (...) w miejscowości R. w oparciu o wpis do (...) m.in. w przedmiocie transportu drogowego towarów.

(fakty bezsporne).

W dniu 24 kwietnia 2017 r. powód zawarł z firmą (...) Sp. z o.o. z siedzibą w O. umowę ubezpieczenia należności handlowych (...) 3.0 nr (...) na okres od dnia 01 kwietnia 2017 r. do dnia 30 września 2018 r. Na jej podstawie zobowiązał się do wypłaty ubezpieczonemu odszkodowania, jeżeli nie otrzyma on płatności z tytułu sprzedaży towarów lub usług w wyniku prawnie potwierdzonej lub faktycznej niewypłacalności klienta.

(dowód: wniosek o zawarcie umowy wraz z załącznikami k. 13-15, polisa k. 20-23, OWU k. 24-27).

Na podstawie zlecenia przewozu nr (...) z dnia 05 grudnia 2017 r. pozwany zlecił (...) Sp. z o.o. z siedzibą w O. wykonanie usługi transportowej na trasie Holandia - Francja. Załadunek odbył się w dniu 05 grudnia 2017 r. w W., zaś rozładunek dnia 07 grudnia 2017 r. w L.. W zleceniu strony uzgodniły wysokość frachtu za usługę transportową na kwotę 750,00 euro netto. Termin płatności został określony na 60 dni od daty otrzymania prawidłowo wystawionej faktury VAT

i dostarczenia CMR. W uwagach dodatkowych znajduje się m.in. zapis „wymiana 33 palet”. Zgodnie zaś z pkt 12 ustaleń stron, o ile nie umówiono się inaczej ze spedytorem, obowiązywała konieczność wymiany opakowań wymiennych i haków oraz udokumentowania wymiany w CMR lub kwitach paletowych. strony postanowiły, iż

zwrot niewymienionych opakowań i haków ma nastąpić niezwłocznie po zakończeniu transportu, w miejscu i czasie uzgodnionym ze spedytorem. Za niedopełnienie obowiązkowej wymiany, brak dokumentacji lub nieprawne pobranie powyższych artykułów wymiennych zleceniobiorca miał być obciążony karą umowną (14 euro za 1 szt. + koszt administracyjny lub według obciążenia zleceniodawcy pozwanego), która zostanie skompensowana z fakturą za transport.

(dowód: zlecenie transportowe k. 29-30).

(...) Sp. z o.o. z siedzibą w O. wykonała przewóz zgodnie ze zleceniem.

(dowód: międzynarodowy list przewozowy CMR k. 31, wydruk temperatury k. 32, kwit paletowy k. 33).

W trakcie rozładunku nie doszło do wymiany części palet. Kierowcy przewoźnika mieli nowe palety, a palety oferowane na wymianę były stare i uszkodzone. Przewoźnik chciał je więc wymienić w późniejszym terminie. Kontaktował się w tym celu z pozwanym. Ostatecznie palety zostały zwrócone w terminie późniejszym.

(dowód: wydruk komunikatora trans k. 99, korespondencja mailowa k. 176-177, zeznania świadków: M. W. k. 195v-196, e-protokół rozprawy z dnia 12.02.2020r. 00:03:25-00:19:00, M. K. k. 196-196v, e-protokół rozprawy z dnia 12.02.2020r. 00:19:04-00:29:00).

Dnia 27 grudnia 2017 r. za wykonana usługę transportowa firma (...).

z o.o. z siedzibą w O. wystawiła na rzecz pozwanego fakturę VAT nr (...) na kwotę 750,00 euro netto, tj. 922,50 euro brutto. Jako formę płatności wskazano przelew, zaś termin płatności został określony na dzień 27 lutego 2018 r.

(dowód: faktura VAT k. 28).

Pozwany nie uregulował należności wynikającej z faktury.

(fakt bezsporny).

W dniu 24 października 2018 r. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w O. zgłosiły powodowi szkodę wynikającą z braku zapłaty przez pozwanego faktury VAT nr (...). Decyzja z dnia 25 października 2018 r. powód przyznał i wypłacił ubezpieczonemu z tego tytułu odszkodowanie w wysokości 3.481,65 zł. Kwota należności została pomniejszona o 10% udziału własnego.

(dowód: zgłoszenie szkody k. 34, decyzja k. 35-36, potwierdzenie przelewu k. 37).

Mailem z dnia 16 listopada 2018 r. powód zawiadomił pozwanego, że w związku z niezapłaconą fakturą wypłacił odszkodowanie firmie (...) Sp. z o.o. z siedzibą w O. i nabył tą wierzytelność do wysokości dokonanej wypłaty. Jednocześnie wezwał go do zapłaty kwoty 3.481,65 zł na wskazany rachunek bankowy w terminie 3 dni, pod rygorem skierowania sprawy na drogę procesu sądowego.

(dowód: e-mail k. 181-182, monit k. 183-184).

W dniu 20 marca 2017 r. powód zawarł z Ł. P. prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą (...) w G. umowę ubezpieczenia należności handlowych (...) 3.0 nr (...) na okres od dnia 01 marca 2017 r. do dnia 30 sierpnia 2018 r. Na jej podstawie zobowiązał się do wypłaty ubezpieczającemu odszkodowania, jeżeli nie otrzymał on płatności z tytułu sprzedaży towarów lub usług w wyniku prawnie potwierdzonej lub faktycznej niewypłacalności klienta.

(dowód: wniosek o zawarcie umowy wraz z załącznikami k. 38-44, polisa k. 45-50, OWU k. 51-54).

Ł. P. przekształcił prowadzoną przez siebie działalność gospodarczą w (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G..

(fakt bezsporny).

Na podstawie zlecenia przewozu nr (...) z dnia 19 lutego 2018 r. pozwany zlecił (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G. usługę transportową na trasie Francja – Wielka Brytania. Załadunek odbył się w dniu 23 lutego 2018 r. w C. G., zaś rozładunek dnia 25 lutego 2018 r. w T.. Wysokość frachtu za usługę transportową została uzgodniona na kwotę 1.800,00 euro netto. Termin płatności został określony na 60 dni od daty otrzymania prawidłowo wystawionej faktury VAT i dostarczenia CMR.

W uwagach dodatkowych znajduje się m.in. zapis „godzina załadunku 16:00, godzina rozładunku: 8:00 – 11:00”. Brak jest oznaczenia terminów jako (...). Zgodnie zaś z pkt 12 ustaleń stron, zleceniodawca pokrywał koszty wynikłe z powodu nieterminowej realizacji zlecenia. niedotrzymanie terminu załadunku, niepodstawienie pojazdu pod załadunek lub nieterminowa dostawa mogły spowodować konsekwencje finansowe w wysokości minimum 250,00 euro za dobę.

(dowód: międzynarodowy list przewozowy CMR k. 65, zlecenie przewozu k. 104-105).

Z uwagi na czas pracy kierowca przewoźnika w dniu rozładunku rano musiał zrobić 24-godzinną przerwę. Do pokonania pozostało mu jeszcze około 300 km. Przewoźnik ani spedytor nie poinformował pozwanego o konieczności przerwy w transporcie. Zleceniodawca pozwanego wysłał po towar własny transport.

(dowód: zeznania świadka K. M. k. 196v-197, e-protokół rozprawy z dnia 12.02.2020r. 00:29:08-00:37:40).

Dnia 25 lutego 2018 r. za wykonaną usługę (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G. wystawił na rzecz pozwanego fakturę VAT nr (...) na kwotę 1.800,00 euro netto, tj. 2.214,00 euro brutto. Jako formę płatności wskazano przelew, zaś termin płatności został określony na dzień 22 maja 2018 r.

(dowód: faktura VAT k. 64).

Pozwany nie uregulował należności wynikającej z faktury.

(fakt bezsporny).

W dniu 14 marca 2018 r. T. A.T. (...) S.A. wystawiła pozwanemu fakturę VAT nr (...) na kwotę 900,00 euro tytułem „opóźnienia w rozładunku, bierzemy ich chłodnię ze względu na brak dostępności celem dokonania rozładunku przesyłamy obciążenie” dot. zamówienia nr (...) - (...). Jako formę płatności wskazano przelew, zaś termin płatności został ustalony na 75 dni, tj. na dzień 25 czerwca 2018 r.

(dowód: faktura k. 218).

Pozwany nie przedłożył dowodu jej uregulowania.

(fakt bezsporny).

Dnia 15 marca 2018 r. pozwany złożył (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G. reklamację dotyczącą transportu wykonanego na podstawie zlecenia nr (...). Wskazał, że zgodnie z ustaleniami towar miał być dostarczony do T. w niedzielę 25 lutego 2018 r. w godz. 8:00 – 11:00, jednakże nie dojechał. Wskazał, że z powodu opóźnienia, o którym nie został powiadomiony, został wysłany po towar pojazd zastępczy, zaś ewentualnymi jego kosztami zostanie obciążony przewoźnik. Reklamacja została doręczona spółce w dniu 16 marca 2018 r.

(dowód: reklamacja k. 119, dowód doręczenia przesyłki pocztowej k. 120-121).

W dniu 26 marca 2018 r. T. A.T. (...) S.A. wystawiła pozwanemu korektę nr 18- (...) do faktury nr (...) na kwotę 50,00 euro. Jako formę płatności wskazano przelew, zaś termin płatności został ustalony na 75 dni, tj. na dzień 25 czerwca 2018 r.

(dowód: faktura k. 220).

W dniu 31 maja 2018 r. O. L. wystawiła pozwanemu fakturę nr (...) na łączną kwotę 301,00 euro tytułem „europaleta 80x120 i kosztów zarządzania”. Jako formę płatności wskazano przelew, zaś termin płatności został ustalony na dzień 31 maja 2018 r.

(dowód: faktura k. 218).

Pozwany nie przedłożył dowodu jej uregulowania.

(fakt bezsporny).

Dnia 06 kwietnia 2018 r. pozwany wystawił na rzecz (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G. notę obciążeniową nr (...) dotyczącą zlecenia spedycyjnego nr (...) na kwotę 850,00 euro tytułem obciążenia kosztami wysłania innego pojazdu z wypauzowanym kierowcą w celu przejęcia i dowiezienia towaru. Jako formę płatności wskazano potrącenie z frachtu. Nota została doręczona spółce w dniu 09 kwietnia 2018 r.

(dowód: nota obciążeniowa k. 122, potwierdzenie odbioru przesyłki pocztowej k. 123-124).

W dniu 22 listopada 2018 r. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G. zgłosił powodowi szkodę wynikającą z braku zapłaty przez pozwanego faktury VAT nr (...). Decyzją z dnia 26 listopada 2018 r. powód przyznał i wypłacił ubezpieczonemu z tego tytułu odszkodowanie w wysokości 8.420,93 zł. Kwota należności została pomniejszona o 10% udziału własnego.

(dowód: zgłoszenie szkody k. 66, decyzja k. 67-68, potwierdzenie przelewu k. 69).

Mailem z dnia 16 listopada 2018 r. powód zawiadomił pozwanego, że w związku z niezapłaconą fakturą wypłacił odszkodowanie firmie (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G. i nabył tą wierzytelność do wysokości dokonanej wypłaty. Jednocześnie wezwał go do zapłaty kwoty 8.420,93 zł na wskazany rachunek bankowy w terminie 3 dni, pod rygorem skierowania sprawy na drogę procesu sądowego. Wezwanie doręczono pozwanemu w dniu 20 grudnia 2018 r.

(dowód: e-mail k. 185-186, monit k. 187-188, potwierdzenie doręczenia przesyłki pocztowej k. 189).

Pismem z dnia 17 grudnia 2018 r. reprezentująca powoda kancelaria prawna wezwała pozwanego do zapłaty kwoty 11.902,58 zł wynikającej z faktur VAT: (...) i (...) na wskazany rachunek bankowy w terminie do dnia 20 grudnia 2018 r. pod rygorem skierowania sprawy na drogę procesu sądowego. Wezwanie zostało nadane w urzędzie pocztowym tego samego dnia.

(dowód: wezwanie do zapłaty k. 70-71, wyciąg z pocztowej książki nadawczej k. 72-73).

Dnia 13 marca 2019 r. pozwany wystawił na rzecz firmy (...) Sp. z o.o. z siedzibą w O. notę obciążeniową nr (...) dotyczącą zlecenia spedycyjnego nr (...) na kwotę 301,00 euro tytułem obciążenia za niedopełnienie obowiązku wymiany palet w terminie. Jako formę płatności wskazano potrącenie z frachtu. Tego samego dnia zostało sporządzone oświadczenie o potrąceniu tej kwoty do wysokości 621,50 euro. Dokumenty te zostały nadane w urzędzie pocztowym tego samego dnia i doręczone przewoźnikowi w dniu doręczona w dniu 14 marca 2019 r. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w O. nie zaakceptowały noty obciążeniowej ani oświadczenia o kompensacie i odesłały je do pozwanego.

(dowód: nota obciążeniowa k. 100, oświadczenie o kompensacie k. 101, wyciąg z pocztowej książki nadawczej k. 102, potwierdzenie odbioru przesyłki pocztowej k. 103, pismo k. 178-180).

Również w dniu 13 marca 2019 r. pozwany sporządził skierowane do (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G. oświadczenie o kompensacie kwoty 850,00 euro wynikającej z noty obciążeniowej nr (...) z sumą 2.214,00 euro wynikającą z faktury VAT nr (...), do wysokości 1.364,00 euro. Dokument ten został nadany w urzędzie pocztowym tego samego dnia i doręczony przewoźnikowi w dniu doręczenia w dniu 14 marca 2019 r.

(dowód: oświadczenie o kompensacie k. 125, wyciąg z pocztowej książki nadawczej k. 126, potwierdzenie odbioru przesyłki pocztowej k. 127).

Dnia 09 lipca 2019 r. pozwany wystawił na rzecz powoda notę obciążeniową nr (...) dotyczącą zlecenia spedycyjnego nr (...) na kwotę 301,00 euro tytułem obciążenia za niedopełnienie obowiązku wymiany palet w terminie. Jako formę płatności wskazano potrącenie z frachtu. Tego samego dnia została sporządzona nota obciążeniowa nr (...) dotyczącą zlecenia spedycyjnego nr (...) na kwotę 850,00 euro tytułem obciążenia kosztami wysłania innego pojazdu z wypauzowanym kierowcą w celu przejęcia i dowiezienia towaru. Dokumenty te zostały doręczone powodowi w dniu 12 lipca 2019 r.

(dowód: nota obciążeniowa k. 152, 155, oświadczenie o kompensacie k. 101, potwierdzenie odbioru przesyłki pocztowej k. 153-154, 156-157).

W dniu 15 października 2019 r. pozwany sporządził skierowane do powoda oświadczenie o kompensacie swoich zobowiązań z tytułu faktury VAT nr (...) na kwotę 922,50 euro z należnościami wynikającymi z noty obciążeniowej nr (...) na kwotę 301,00 euro oraz należności wynikających z faktury VAT nr (...) z kwotą 850,00 euro, wynikającą z noty obciążeniowej (...). Dokumenty te zostały nadane w urzędzie pocztowym następnego dnia i doręczone powodowi w dniu doręczenia w dniu 17 października 2019 r.

(dowód: oświadczenie o kompensacie k. 158, 159, wyciąg z pocztowej książki nadawczej k. 160, potwierdzenie odbioru przesyłki pocztowej k. 161, 162).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów załączonych przez strony do akt oraz zeznań świadków: M. W., M. K. i K. M..

Sąd uznał przedłożone dokumenty w całości za wiarygodne. Ich autentyczność oraz prawdziwość stwierdzonych w nich faktów nie budziła jego wątpliwości, nadto nie zostały zakwestionowane przez strony procesu (art. 230 kpc).

Sąd w całości dał wiarę zeznaniom słuchanych w sprawie świadków. Były one spontaniczne, spójne, logiczne i znajdowały potwierdzenie w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym. Stworzyły logiczny ciąg okoliczności związanych z zawarciem umowy przez strony, jej realizacji oraz wzajemnych relacji stron. Nadto zeznania te nie zostały zakwestionowane przez strony procesu (art. 210§2 kpc i 230 kpc). Dowód z przesłuchania świadka M. J. nie został przeprowadzony przez Sąd wezwany z uwagi na brak aktualnego adresu tego świadka.

Na rozprawie w dniu 20 maja 2021 r. Sąd pominął dowód z przesłuchania pozwanego, albowiem prawidłowo wezwany na termin rozprawy do osobistego stawiennictwa pod rygorem pominięcia dowodu z jego przesłuchania i skutków z art. 6 kc nie stawiał się i nie usprawiedliwił swojej nieobecności. Sąd pominął również wniosek dowodowy pełnomocnika powoda o przesłuchanie A. Ś. w charakterze świadka, albowiem był spóźniony. Żaden z pełnomocników nie złożyła zastrzeżeń do protokołu w trybie art. 162 kpc w zakresie pominiętych wniosków dowodowych.

Sąd zważył, co następuje:

W przedmiotowej sprawie powód w drodze regresu ubezpieczeniowego dochodził od pozwanego zapłaty odszkodowania wypłaconego jego przewoźnikom.

Zgodnie z treścią art. 828§1 kc jeżeli nie umówiono się inaczej, z dniem zapłaty odszkodowania przez ubezpieczyciela roszczenie ubezpieczającego przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę przechodzi z mocy prawa na ubezpieczyciela do wysokości zapłaconego odszkodowania. Jeżeli zakład pokrył tylko część szkody, ubezpieczającemu przysługuje co do pozostałej części pierwszeństwo zaspokojenia przed roszczeniem ubezpieczyciela. Realizacja nabytego prawa zakłada wykonywanie go na takich warunkach, na jakich przysługiwało ono poprzednikowi. Na podstawie powołanej regulacji na ubezpieczyciela przechodzi zatem wierzytelność powstała w chwili wyrządzenia szkody przysługująca osobie objętej ochroną ubezpieczeniową w stosunku do osoby trzeciej, zaś regres spełnia przede wszystkim funkcję kompensacyjną, umożliwiającą ubezpieczycielowi odzyskanie wypłaconego odszkodowania od sprawcy szkody. Również zgodnie

z warunkami ogólnymi umów łączących powoda z przewoźnikami, z dniem wypłaty odszkodowania z mocy prawa przeszły na niego ich roszczenia wobec pozwanego do wysokości wypłaconego odszkodowania. Podkreślić należy, iż każdorazowo o wysokości odszkodowania decyduje bowiem stosunek odszkodowawczy, jaki istnieje między sprawcą szkody a poszkodowanym. Wierzytelność nabyta przez ubezpieczyciela w wyniku zapłaty odszkodowania jest tą samą wierzytelnością, którą w granicach zapłaty miał ubezpieczający. Mamy tu do czynienia jedynie z przekształceniem podmiotowym roszczenia.

Stan faktyczny sprawy był w zasadzie bezsporny pomiędzy stronami. Ich spór sprowadzał się zaś do ustalenia, czy pierwotni wierzyciele wykonali swoje zobowiązania zgodnie z treścią łączących ich z pozwanym zleceń transportowych i czy pozwany skutecznie potrącił swoje wierzytelności z wierzytelnością powoda dochodzoną pozwem.

Należy wskazać, że zgodnie z treścią art. 6 kc ciężar udowodnienia faktu spoczywa na stronie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne. Zatem to do osoby występującej

z pozwem należy udowodnienie faktów pozytywnych, które stanowią podstawę powództwa, gdyż z faktów tych wywodzi ona swoje prawo. Do przeciwnika natomiast należy wykazanie okoliczności niweczających to prawo lub uniemożliwiających jego powstanie (por. wyrok SN z dnia 19 listopada 1997 r., I PKN 375/97). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 kpc), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 kpc) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (por. wyrok SN z dnia 17 grudnia 1996 r. I CKU 45/96). Innymi słowy na powodzie spoczywa ciężar udowodnienia faktów uzasadniających jego roszczenie, a na stronie pozwanej obowiązek udowodnienia okoliczności uzasadniających jej wnioski o oddalenie powództwa. W myśl art. 232 kpc strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Zgodnie z zasadą kontradyktoryjności ciężar dowodu spoczywa na stronach postępowania cywilnego. To one, a nie Sąd, są wyłącznym dysponentem toczącego się postępowania i one wreszcie ponoszą odpowiedzialność za jego wynik. Przepisy art. 6 kc i art. 232 kpc wskazują, iż to na stronach ciąży obowiązek wykazywania swoich twierdzeń. Rola Sądu w zakresie dowodzenia w postępowaniu cywilnym procesowym, sprowadza się – co do zasady – jedynie do oceny złożonego przez strony materiału dowodowego, o ile jest on dopuszczalny i zawniósłowany w należyty terminie.

Zaznaczyć należy, iż dowodzenie własnych twierdzeń nie jest obowiązkiem strony (ani materialno-prawnym, ani procesowym), a tylko spoczywającym na niej ciężarem procesowym. Nie istnieje zatem żadna możliwość egzekwowania od strony aktywności

w sferze dowodowej – Sąd nie może nakazać czy zobowiązać do przeprowadzenia dowodu. Jedynie od woli strony zależy, jakie dowody zostaną przez sąd przeprowadzone. Przeciwnikowi stronie natomiast – co wynika z art. 6 kc – skierują się ujemne następstwa jej pasywnej postawy. Fakty nieudowodnione zostaną pominięte i nie wywołają skutków prawnych

z nimi związanych, co ostatecznie może prowadzić do przegrania procesu.

W przedmiotowej sprawie bezsporne było, że strony łączyła umowa strony sporu łączyła umowa przewozu międzynarodowego w rozumieniu art. 1 Konwencji z dnia 19 maja 1956 r. o umowie międzynarodowego przewozu

drogowego towarów (CMR), na podstawie której pierwotni wierzyciele zobowiązali się przewieźć towary na zlecenie pozwanego, zaś miejsce przyjęcia towarów do przewozu oraz miejsce przewidziane dla ich dostawy, znajdowały się w dwóch różnych krajach.

Stosownie zaś do brzmienia art. 774 kc przez umowę przewozu przewoźnik zobowiązuje się w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa do przewiezienia za wynagrodzeniem osób lub rzeczy. Elementami przedmiotowo istotnymi umowy przewozu są: oznaczenie punktów początkowego i końcowego świadczenia przewozowego, określenie wielkości wynagrodzenia należnego przewoźnikowi oraz wskazanie przedmiotu przewozu. Umowa przewozu jest umową o świadczenie usług, a z uwagi na charakter świadczenia, do jakiego przewoźnik jest zobowiązany, zbliża się do umów rezultatu (M. S., System prawa prywatnego, t. 7, 2001, s. 526). Jest to umowa dwustronnie zobowiązująca, wzajemna i odpłatna, zaś odpłatność jest składnikiem przedmiotowo istotnym umowy przewozu.

W okolicznościach rozpoznawanej sprawy na to na powódzie spoczywał ciężar wykazania istnienia umów przewozu łączących pozwanego z przewoźnikami, ich treści oraz wysokości należności dochodzonej w procesie. Na poparcie swojego stanowiska powód jako dowód powołał umowy ubezpieczenia wraz z owu, decyzje o wypłacie odszkodowania wraz z potwierdzeniami przelewu, zlecenia transportowe, międzynarodowe listy przewozowe CMR, a także faktury VAT i wezwania do zapłaty wraz z potwierdzeniem ich nadania i doręczenia pozwanemu oraz zeznania świadków.

Pozwany w sprzeciwie nie zaprzeczył, że strony zawarły umowy przewozu na warunkach określonych w zleceniach transportowych. Zakwestionował natomiast fakt, że zostały one wykonane w sposób uprawniający do żądania całości frachtu. Wobec przewoźnika (...) Sp. z o.o. z siedzibą w O. pozwany podniósł zarzut braku wymiany palet, zaś wobec następcy prawnego Ł. P. – firmy (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G..

Podkreślić w tym miejscu należy, iż ewentualne rozliczenie należności z tytułu nienależytego wykonania lub niewykonania zobowiązania mogłoby mieć miejsce jedynie na podstawie zarzutu potrącenia.

Zgodnie z treścią art. 498§1 kc gdy dwie osoby są jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami, każda z nich może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony, jeżeli przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a obie wierzytelności są wymagalne i mogą być dochodzone przed sądem lub przed innym organem państwowym. W myśl §2 wskutek potrącenia obie wierzytelności umarzają się nawzajem do wysokości wierzytelności niższej. Zaś zgodnie z dyspozycją art. 499 kc potrącenia dokonuje się przez oświadczenie złożone drugiej stronie. Oświadczenie ma moc wsteczną od chwili, kiedy potrącenie stało się możliwe.

Dla przyjęcia zasadności zarzutu potrącenia i jego skuteczności, niezbędne jest zatem zaistnienie przesłanek materialnoprawnych potrącenia wskazanych w art. 498§1 kc, które zobowiązany jest wykazać korzystający z potrącenia (pозwany), zgodnie z regułą rozkładu ciężaru dowodzenia (art. 6 kc i art. 232 zd. 1 kpc). Pozwany winien więc wykazać, że przewoźnicy wykonali swoje zobowiązania niezgodnie z łączącą ich z nim umową, w związku z czym pozwany poniósł szkodę. Potrącenie oparte na ustawie następuje w drodze jednostronnego oświadczenia (art. 499 kc), jednakże aby oświadczenie to mogło odnieść łączone z nim skutki umorzenia wierzytelności (art. 498§2 kc) w momencie jego składania musi wystąpić i trwać stan potrącalności. Mianowicie muszą współistnieć ustawowo określone przesłanki z art. 498§1 kc, a przede wszystkim muszą istnieć wzajemne wymagalne wierzytelności, których przedmiotem są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a które mogą być dochodzone przed sądem lub innym organem. Oznacza to, że składający oświadczenie o potrąceniu musi w stosunku do swego wierzyciela posiadać własną istniejącą już wierzytelność i wierzytelność ta w dacie potrącenia musi być wymagalna.

Z ustalonego przez Sąd stanu faktycznego jednoznacznie wynika, iż sporne palety zostały przez przewoźnika zwrócone w maju 2018 r. Wynika również, iż w dniu 13 marca 2019 r. pozwany wystawił na rzecz firmy (...) Sp. z o.o. z siedzibą w O. notę obciążeniową nr (...) dotyczącą zlecenia spedycyjnego nr (...) na kwotę 301,00 euro tytułem obciążenia za niedopełnienie obowiązku wymiany palet w terminie. Jako jej podstawę przedłożył do akt sprawy fakturę nr (...)

z dnia 31 maja 2018 r. wystawioną na jego rzecz przez (...) tytułem „europaleta 80x120 i kosztów zarządzania”. Z treści faktury nie wynika jednak, że dotyczy ona transportu wykonywanego przez (...) Sp. z o.o. Nadto pozwany nie przedłożył dowodu jej uregulowania, ani skompensowania z jego należnościami od (...).

Sąd ustalił również, iż przewóz wykonywany przez (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G. został wykonany z opóźnieniem. Z uwagi na czas pracy kierowca przewoźnika w dniu rozładunku rano musiał zrobić 24-godzinną przerwę. Do pokonania pozostało mu jeszcze około 300 km. Zleceniodawca pozwanego wysłał po towar własny transport. Dnia 06 kwietnia 2018 r. pozwany wystawił na rzecz (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G. notę obciążeniową nr (...) dotyczącą zlecenia spedycyjnego nr (...) na kwotę 850,00 euro tytułem obciążenia kosztami wysłania innego pojazdu z wypauzowanym kierowcą w celu przejęcia i dowiezienia towaru. Jako jej podstawę przedłożył do akt sprawy fakturę nr (...) na kwotę 900,00 euro tytułem „opóźnienia w rozładunku, bierzemy ich chłodnię ze względu na brak dostępności celem dokonania rozładunku przesyłamy obciążenie” dot. zamówienia nr (...) - (...) wystawioną w dniu 14 marca 2018 r. przez T. A.T. (...) S.A. oraz korektę do tej faktury z dnia 26 marca 2018 r. na kwotę 50,00 euro. Z treści faktury nie wynika, że dotyczy ona transportu wykonywanego przez (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G.. Nadto pozwany nie przedłożył dowodu jej uregulowania, ani skompensowania z jego należnościami od T. A.T. (...) S.A.

Tym samym pozwany nie wykazał istnienia swoich wierzytelności wobec pierwotnych wierzycieli ani co do zasady, ani co do wysokości.

Nadto są to wierzytelności o charakterze bezterminowym w rozumieniu art. 455 kc. Termin ich spełnienia nie jest bowiem oznaczony w notach obciążeniowych, ani nie wynika z właściwości zobowiązania. Tym samym, świadczenie powoda powinno zostać spełnione „niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania”.

Wierzytelność w rozumieniu art. 498§1 kc jest wymagalna w terminie wynikającym z art. 455 kc (tak uchwała SN z dnia 05 listopada 2014 r., III CZP 76/14). Wymagalność wierzytelności musi istnieć w czasie złożenia oświadczenia o potrąceniu i dotarcia jego treści do wiadomości dłużnika wierzytelności. Nie wywołuje żadnego skutku złożenie oświadczenia o potrąceniu niewymagalnej wierzytelności. Oznacza to, że potrącający powinien złożyć oświadczenie po ziszczeniu się tej przesłanki, a jeśli dokonał tego we wcześniejszym czasie musi złożyć ponowne oświadczenie. Nie ma podstaw do przyjęcia, że mogłoby dojść do obejścia wymagania istnienia przesłanki przesądzającej o zdadności oświadczenia do umorzenia obu wierzytelności (wymagalności) przez złożenie zarzutu potrącenia w dowolnym czasie. Co więcej, możliwość konwalidowania oświadczenia o potrąceniu niewymagalnej wierzytelności, jako jednostronnej czynności prawnej, jest wyłączona (wyrok SN z dnia 21 czerwca 2012 r., III CSK 317/11). Samo przedstawienie wierzytelności do potrącenia nie zawiera w sobie jednocześnie elementu wezwania dłużnika do zapłaty, gdyż zastosowanie takiego swoistego skrótowego prawa nie znajduje usprawiedliwienia w ustawie por. (wyrok SN z dnia 16 grudnia 2015 r., IV CSK 141/15).

Przyjąć zatem należało, że pozwany przedstawił do potrącenia wierzytelności niewymagalne. Oświadczenia o potrąceniu nie zostały poprzedzone wezwaniami do zapłaty. Wobec tego wierzytelności wzajemne pozwanego nawet, gdyby istniały, nie były jeszcze wymagalne.

Wobec przedstawienia do potrącenia niewymagalnej wierzytelności, oświadczenie pozwanego o potrąceniu nie było w świetle art. 498§1 kc skuteczne. Nie mogło zatem doprowadzić do wzajemnego umorzenia wierzytelności stron (tak wyrok SA w Warszawie z dnia 04 lipca 2018 r., VII AGa 914/18).

Te same uwagi dotyczą noty obciążeniowej wystawionej przez pozwanego na rzecz powoda i złożonego powodowi oświadczenia o kompensacie.

Na marginesie tylko wskazać należy, iż zgodnie z przeważającym stanowiskiem judykatury nieuwzględnienie przez Sąd zarzutu potrącenia nie stanowi przeszkody

w późniejszym dochodzeniu pozwem objętego tym zarzutem roszczenia (tak m.in. uchwała SN z dnia 04 sierpnia 2005 r., III CZP 53/05).

Mając na uwadze powyższe rozważania faktyczne i prawne Sąd uwzględnił powództwo w całości, o czym orzekł w pkt 1 sentencji wyroku.

O obowiązku zapłaty odsetek w wysokości ustawowej za opóźnienie Sąd orzekł na podstawie art. 481 kc i zasądził je od dnia następnego po dacie wypłaty odszkodowania, zgodnie z żądaniem pozwu.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 kpc, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za jego wynik.

Na koszty te w rozpoznawanej sprawie złożyła się opłata sądowa od pozwu w kwocie 300,00 zł obliczona zgodnie z art. 28 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. tj. z 2018 r., poz. 300 ze zm.) uiszczona przez powoda przy wnoszeniu pozwu, koszty zastępstwa procesowego stron w kwocie po 3.600,00 zł obliczone zgodnie z §2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804 ze zm.), kwota po 17,00 zł tytułem opłaty od pełnomocnictwa wynikająca z art. 1 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz.U. Nr 225, poz. 1635 ze zm.) oraz koszty stawienia świadków na rozprawie w łącznej wysokości 444,65 zł.

Pozwany przegrał proces w całości, winien więc w całości ponieść jego koszty. Dlatego też Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 3.917,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 3.617,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, o czym orzekł w pkt 2 sentencji wyroku.

Nadto, na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach Sądowych w sprawach cywilnych Sąd nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Kaliszu kwotę 444,65 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych (kosztów stawienia świadków na rozprawie), o czym orzekł w pkt 3 sentencji wyroku.

sędzia Katarzyna Górna-Szuława